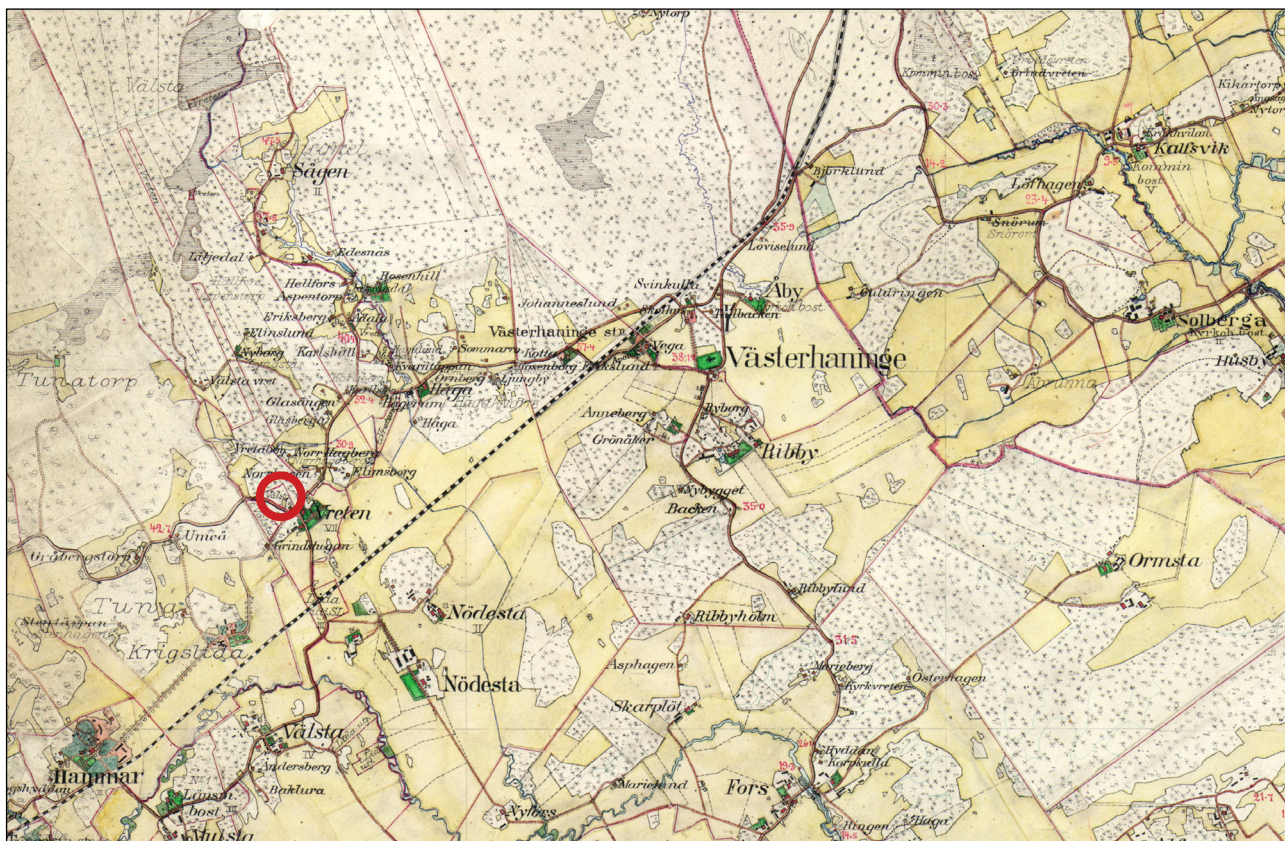

Krigslida

Arkeologisk förundersökning i avgränsande
syfte av L2014:4188 inom fastigheterna
Vreta 5:3 och Vreta s:11,
Haninge kommun,
Stockholms län.

Göran Wertwein

Krigslida

Arkeologisk förundersökning i avgränsande
syfte av L2014:4188 inom fastigheterna
Vreta 5:3 och Vreta s:11,
Haninge kommun,
Stockholms län.

© Arkeologistik AB
Redaktionell bearbetning: Göran Wertwein

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative
Commons licens CC BY. Villkor finns tillgänglig på
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Fastighetskartan: © Lantmäteriet MEDGIV-2020-8-
05762. Terrängkartan, samt GSD–Översiktskartan:
Lantmäteriet (CC0)

Stockholm 2024

*Omslagsbild: Häradsekonomiska kartan från 1901-06 med UO
markerat med röd cirkel på kartan. Rikets allmänna kart-
verks arkiv, J112-67-5, blad Västerhaninge.
© Lantmäteriet.*

Innehåll

Sammanfattning	7
Bakgrund	7
Kulturmiljö	7
Syfte och metod	7
Resultat	7
Utvärdering	8
Administrativa uppgifter	8
Bilagor	9
<i>Bilaga 1. Schakt- och anläggningsplan</i>	9
<i>Bilaga 2. Schaktbeskrivningar</i>	10

Fig 1. Förundersökningsområdet markerat med blå cirkel på Översiktskartan, skala 1:100 000.

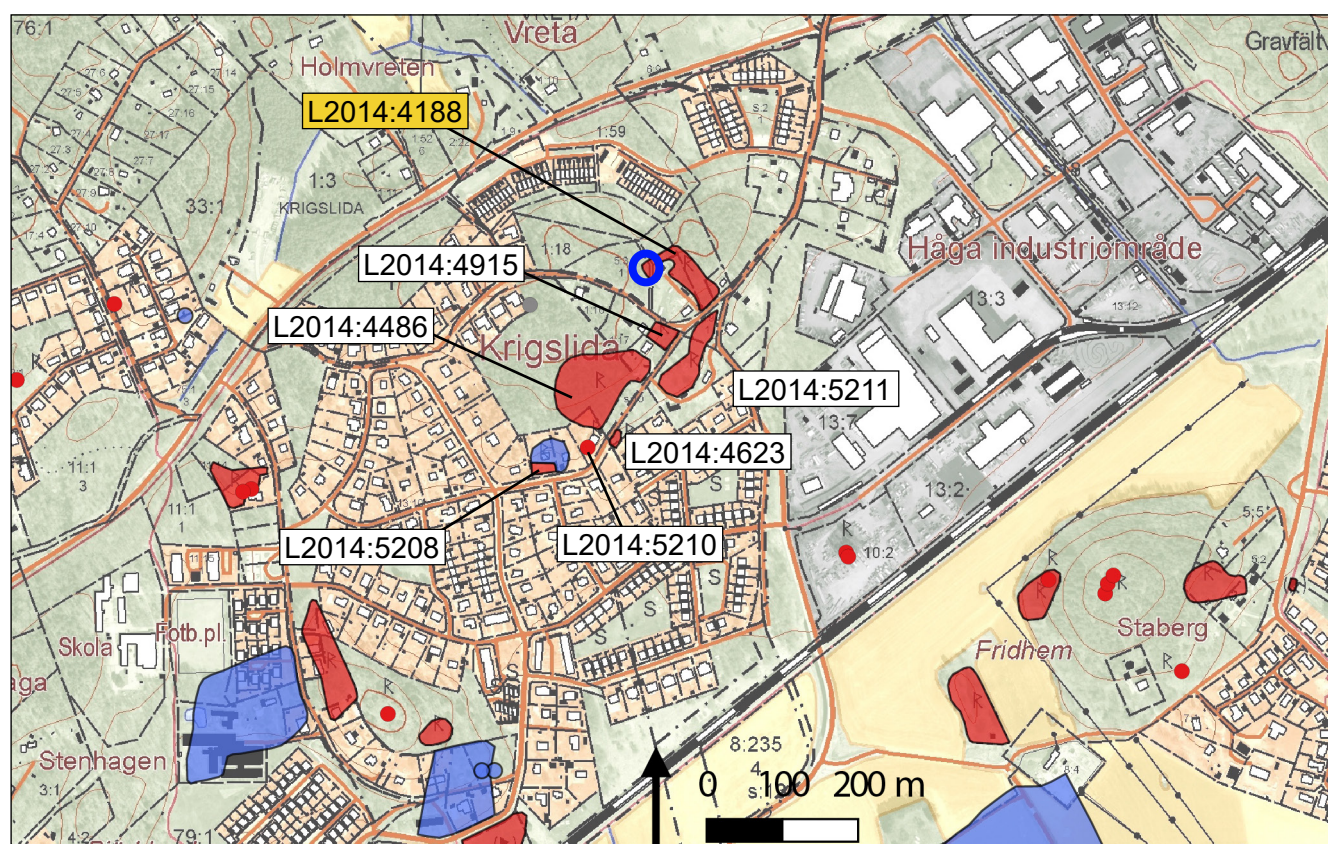

Fig 2. Förundersökningsområdet markerat med blått på Fastighetskartan, skala 1:10 000. De i texten omnämnda fornlämningarna markerade med vita textfält och aktuell fornlämning markerad med gult textfält.

Sammanfattning

Arkeologistik AB genomförde under en dag i maj 2024 en arkeologisk förundersökning inom fastigheterna Vreta 5:3 och Vreta s:11 vid Krigslida i Västerhaninge, Stockholms län. Syftet var att söka gränsen för gravfält L2014:4188 mot väster.

Samtliga schakt var tomma förutom ett som innehöll anläggning. Detta medförde att lämningens gräns mot väster har korrigerats i Kulturmiljöregistret.

Bakgrund

Haninge kommun planerar att detaljplanelägga för bostadsbebyggelse inom Vreta 5:3 och Vreta s:11. Inom berörda fastigheter finns gravfält L2014:4188 varför Länsstyrelsen i Stockholm bedömde att en avgränsning av lämningen mot väster behövde göras.

Länsstyrelsen i Stockholm har med anledning av detta beslutat att tilldela Arkeologistik AB uppdraget att genomföra en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte (beslutsdatum 2024-04-19, dnr 9703-2024).

Arkeologistik genomförde utredningen under en dag i maj 2024.

Kulturmiljö

Berört gravfält utgörs enligt Kulturmiljöregistret av minst 19 runda stensättningar samt en rest sten. Strax söder om lämningen finns ytterligare gravfält (L2014:4486, 4563, 4915, 5208 och 5211) samt en stensättning och en grav markerad av stenblock (L2014:4623 och 5210). Möjligen har dessa lämningar ursprungligen hängt samman och utgjort en och samma fornlämning alternativt så har olika ytor runt den förhistoriska gården tagits i anspråk som begravningsområden.

Förundersökningsområdet var beläget mellan ca 47 och 50 meter över havet och utgjordes av tämligen tät barrskog med visst inslag av lövträd såsom björk och asp. Inom ytan kunde ställvis berg ses.

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att ta fram ett besluts- och planeringsunderlag genom att avgränsa fornlämningen inom det planerade arbetsområdet, alltså mot väster. För fältinmätning har en RTK-GPS använts. Översiktsbilder har tagits med digitalt kamera. Beskrivning har gjorts på papper.

Förundersökningsområdet utgjordes enligt förfrågningsunderlaget av en smal remsa (2-3 m bred) men om inga anläggningar kunde ses ovan mark inom denna skulle schaktytan utökas från fastighetsgränsen i öster och vidare mot väster.

Resultat

Anläggningar som var synliga ovan mark vilka låg i anslutning till förundersökningsområdet (UO) mättes in med GPS. Två stensättningar kunde identifieras i norr samt en möjlig rest sten i den södra änden (bil 1). Inom UO kunde initialt förhöjningar ses i ytan vilka tolkades kunna vara stensättningar men som efter schaktning fastställdes vara bergsklackar. Ställvis var ytan inom UO svårskaktad på grund av tät trädvegetation.

Direkt utanför UO i norväst brantade terrängen kraftigt nedåt mot norr varför inga schakt grävdes där. Den ytan bedömdes inte vara lämplig för gravar. Likaså direkt söder/sydväst om UO blev terrängen bergig, blockrik och stenig varför även denna yta utgick.

Totalt kom tretton schakt att grävas där i princip samtliga var utan antikvariskt intresse (bil 1 och 2). Ett undantag var dock schakt S7. Centralt i detta schakt påträffades en ca 1,8 m lång och 0,1 m hög stenpackning av 0,1-0,2 m stora stenar (A1). Då denna bedömdes i tidigt skede som en stensättning rensades endast en liten del av anläggningen fram i schaktet. Anläggningen försätter utanför schaktet i V, N och O.

Bedömning

Den största delen av UO bedöms vara fri från fornlämning med undantag för den södra delen där A1 påträffades. Fornlämningens utbredning inom berörda fastigheter har därför korrigerats mot väster i Kulturmiljöregistret.

Utvärdering

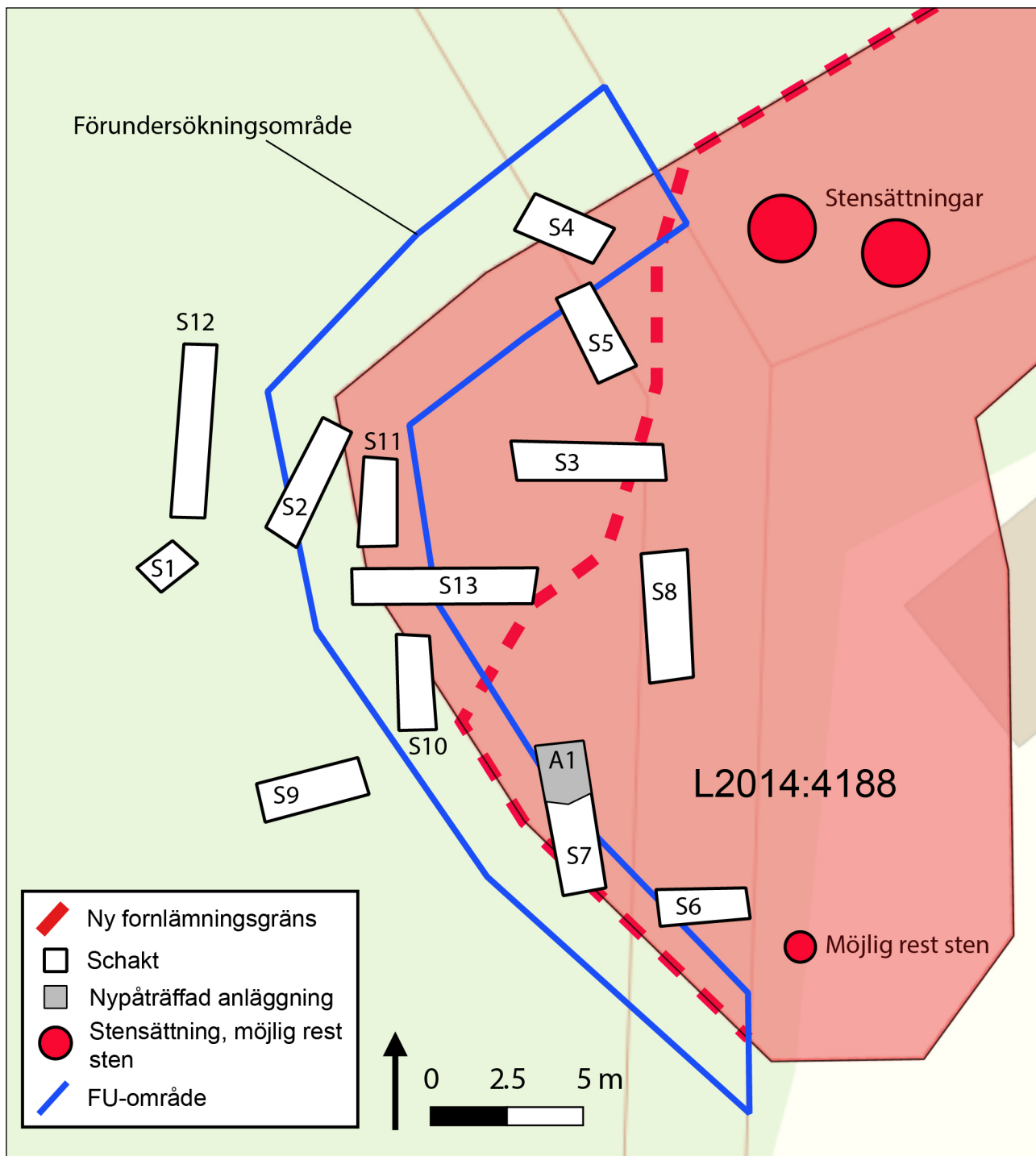
Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i
enlighet med Länsstyrelsens förfrågningsunderlag och
beslut.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen, dnr	9703-2024
Beslutsdatum	2024-04-19
Arkeologistik, projektnummer	AL 2024.10
Uppdragsnummer	202400550
Landskap	Uppland
Socken	Västerhaninge
Kommun	Haninge
Fastighet	Vreta 5:3, Vreta s:11
Fornlämning	L2014:4188
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte
Fältarbete	23 maj 2024
Personal	Göran Wertwein (projektledare), Kjell Andersson
Underkonsult	
Teknik	RTK-gps
Koordinatsystem	Sweref 99 TM
Arkivmaterial	Mätfiler, fältanteckningar och digitala fotografier förvaras tills vidare hos Arkeologistik AB.
Fynd	Inga fynd påträffades.

Bilaga

Bilaga 1. Schakt- och anläggningsplan, skala 1:200.

Bilaga 2. Schaktbeskrivningar.

- S1:** 1,5x1 m (NO-SV) och <0,05 m dj. Anlagt över förhöjning som initialt bedömdes kunna vara en stensättning. Visades vara berg.
- S2:** 4x1 m (NO-SV) och <0,05 m dj. Som S1.
- S3:** 5x1 m (V-O) och 0,1-0,15 m dj. Fyllning av torv/mylla, ca 0,1-0,15 m ovan morän.
- S4:** 2,5x1 m (NV-SO) och 0,15-0,2 m dj. Fyllning av torv/mylla, ca 0,1-0,15 m ovan morän.
- S5:** 3x1 m (NVV-SSO) och 0,15 m dj. Som S3.
- S6:** 3x1 m (V-O) och 0,15-0,2 m dj. Som S3.
- S7:** 5x1 m (N-S) och 0,05-0,2 m dj. Fyllning av torv/mylla, ca 0,1-0,15 m ovan morän. Centralt i schaktet påträffades A1.
- S8:** 4x1 m (N-S) och 0,15 m dj. Som S3.
- S9:** 3,5x1-1,5 m (ONO-VSV) och 0,15-0,2 m dj. Fyllning av torv/mylla, ca 0,15 m ovan blockig morän i västra delen och morän i östra. Grävdes intill bergknalle i väster.
- S10:** 3x1 m (N-S) och 0,1-0,2 m dj. Som S3.
- S11:** 3x1 m (N-S) och 0,05-0,1 m dj. Fyllning av torv/mylla, ca 0,05-0,1 m ovan berg.
- S12:** 6x1 m (N-S) och 0,1-0,15 m dj. Som S3.
- S13:** 6x1 m (V-O) och 0,1-0,15 m dj. Fyllning av torv/mylla, ca 0,1 m ovan morän i öster och berg i väster.